

paa § 26 beregnet et Beløb af cirka 2 1/4 Million Rd. Hvis vi nu vare saaledes stillede, at det var nødvendigt for at tilvejebringe disse 2 1/4 Million Rd. enten at optage et Laan af denne Størrelse eller forbruge en saadan Sum af vore Aktiver, da kunde jeg forstaa, at den høitærede Finantsminister vilde fordre af os, at vi skulde paatage os i alt Fald en Del af Udgiften ved en extraordinær Stat, men vi, som ikke se nogen Grund til at bevilge en extraordinær Stat for det følgende Aar, vil fordre paa ingen Maade, at hele denne Sum skal udbedes ved Formueforbrug. Som jeg før tillod mig at bemærke, overstige vore ordinære Indtægter de egentlig løbende Udgifter med 1 3/4 Million Rd.; de kunne først bruges dertil. Alt, hvad der forlanges af Statens Formue til disse Arbeiders Fremme, er kun cirka 500,000 Rd., hvoraf den største Del efter Finantslovsforslaget skal tages af Kassebeholdningen. Smidlertid har den høitærede Finantsminister ved 3die Behandling af Finantslovsforslaget, om jeg ikke tager feil, paastaet, at det Aktiv, den Formuegenstand, som jo er den største og vigtigste af dem, der skulle anstattes i det kommende Aar, nemlig de vest- og sydhjbske Jernbaner, aldeles ingen Værdi vilde faae som Aktiv. Denne Paastand kan jeg ikke Andet end betragte som fuldkommen urigtig, men, selv om den var rigtig, selv om nu virkelig disse vesthyske Jernbaner ikke vilde give nogen direkte Rente, saa er det endda et Spørgsmaal, om det vilde være urigtigt at benytte Aarets Overtflud til at bygge dem. Jeg siger for mit Vedkommende tværtimod, at det vilde være en fornødt og forstandig Anvendelse af Landets Penge, thi man, maa ogsaa tage Hensyn til den indirekte Fordel, og det er min Overbevisning, at den indirekte Fordel for den Del af Landet, som nu efter Finantslovsforslaget skal nyde den Fordel, at faae disse Kommunikationsmidler, vil være særdeles stor. Der aabnes herigjennem nye Udførselskanaler, som vilde fremme Produktionen, og derigjennem Velstanden og Befolkningens Tæthed og atter derigjennem gjøre Skatteevnen større og dermed bringe flere Skatter ind i Statskassen. Endelig vil den Del af de nuværende hyske Jernbaner, over hvis

daarlige finantsielle Udbytte der mest klages, nemlig Strækningen fra Viborg til Hølstebro, igjennem sin Fortsættelse fra Hølstebro Syd paa faac en forøget Betydning og efter al mulig Sandsynlighed i alt Fald kunne give noget Overtflud. Jeg mener altsaa, at Staten maatte sige: Det er fuldt forsvareligt at anvende Aarets Overtflud til derfor at fremme saa almenyttige Foretagender, som disse Jernbaner ere, selv om de strax kun give liden eller slet ingen Indtægt, og det vilde ikke være forsvareligt at fordre en Extrakt af Befolkningen for at faae dem anlagte. Jeg anser imidlertid, som jeg udtaalte, inden jeg kom til denne Betragtning, hele denne Forudsætning som fuldstændig forkert. Det er min fulde Overbevisning, at disse hyske Baner nok skulde vise sig at komme til at give Overtflud, dette være nu større eller mindre. Min Betragtning af Jernbaneanlæg er den, at for saa vidt som man gaar ud fra den Forudsætning, at de en Gang i Tiden — jeg vil naturligtvis ikke sige om hundrede Aar eller saa, men en Gang i en overfluelig Fremtid — ville komme til at give en Rente af 4 pCt., da kan det strengt taget ikke forlanges af den nuværende Slægt, at den skal bære Andet end det Rentetab, der fremkommer, inden disse Baner give 4 pCt. Dette er en ganske simpel Beregning. Vi anvende f. Ex. Obligationer til et Beløb af 4 Millioner Rd. for derigjennem at bygge Jernbaner; disse antages at ville om en vis given Tid give den samme Rente som de Obligationer, vi have anvendt til deres Bygning, altsaa vil der under denne Forudsætning — og det er den, hvorfra jeg gaar ud — ikke kunne forlanges af den nuværende Slægt, at den skal bære Mere end Rentetabet; thi Efterslægten faar i Tiden fuld Værdi for de Penge, som nu ere anvendte paa disse Anlæg. Smidlertid skal jeg ikke have Noget imod i denne Henseende ikke at gjøre større Fordringer end de, der bleve stillede af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), som mente, at Jernbanerne dog i alt Fald kunde ansættes til en Værdi af Halvdel af den Anlægssum, som de have kostet, og gjør jeg dette, vil det jo være en simpel Beregning at se, at vi selv uden en Ind-